

Sygn. akt VIII Pz 29/16

POSTANOWIENIE

Dnia 20 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR del. Renata Stańczak

po rozpoznaniu sprawy w dniu 20 maja 2016 r. w G.

na posiedzeniu niejawnym

w sprawie A. D. (D.)

przeciwko (...) S.A. w T.

o uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne

na skutek zażalenia (...) S.A. w T.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 9 lutego 2016r. sygn. akt IV P 12/15

p o s t a n a w i a:

oddalić zażalenie.

(-) SSR del. Renata Stańczak

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 9 lutego 2016r. Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach oddalił wniosek pozwanej (...) S.A. w T. o zwolnienie od obowiązku uiszczenia opłaty od apelacji.

W uzasadnieniu swojego orzeczenia Sąd Rejonowy wskazał, iż pozwana w apelacji od wyroku Sądu I instancji z dnia 29 października 2015r. sygn. akt IV P 12/15 wniosła o zwolnienie jej od kosztów sądowych w zakresie opłaty od apelacji powołując się na złą sytuację finansową, która jest powszechnie znana. Ponadto w treści apelacji pozwana zobowiązała się dostarczyć na tę okoliczność stosowne dokumenty.

Sąd Rejonowy uznał, że wniosek ten nie zasługuje na uwzględnienie. Pozwana bowiem nie przedłożyła żadnych dokumentów (np. bilansu za zeszły rok obrotowy spółki), które by potwierdzały jej złą sytuację finansową. Za przyjęciem, iż pozwana nie znajduje się w najgorszej sytuacji finansowej przemawia też okoliczność, że była ona w stanie płacić powodowi przed zwolnieniem wynagrodzenie w wysokości ponad 13.500 zł miesięcznie, co oznacza, że dysponuje środkami, by uiścić opłatę od apelacji w niniejszej sprawie, która w porównaniu z wynagrodzeniem jej kadry kierowniczej wynosi zaledwie 3.375 zł.

Sąd Rejonowy podkreślił, że instytucja zwolnienia od kosztów sądowych powinna być stosowana wyjątkowo i ma ona gwarantować dostęp do sądu podmiotom najuboższym. Pozwana nie wykazała żadnej inicjatywy co do wykazania swojej złej sytuacji majątkowej i tego, że nie jest w stanie pokryć kosztów opłaty od apelacji.

W zażaleniu na to postanowienie pozwana (...) S.A. w T. wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia w całości przez zwolnienie jej od kosztów sądowych w zakresie opłaty od apelacji zarzucając mu:

- naruszenie art.103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych przez jego niezastosowanie, podczas gdy pozwana wykazała zasadność złożonego wniosku,
- naruszenie art.233§1 k.p.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i zaniechanie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, co doprowadziło do przyjęcia, że pozwana ma możliwość zapłaty kosztów sądowych,
- błąd w ustaleniach faktycznych dotyczący kondycji finansowej pozwanej prowadzący do przyjęcia, że pozwana może ponosić ciężar kosztów sądowych w zakresie opłaty od wniesionego środka zaskarżenia.

W uzasadnieniu pozwana wskazała, iż przedłożyła stosowne dokumenty bezpośrednio do Sądu, z których to wynikać będzie jej sytuacja majątkowa. Dodała, iż stoi na stanowisku, że również ze zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie wynikają okoliczności pozwalające na ustalenie sytuacji pozwanej, w tym jej sytuacji majątkowej, dotyczące w szczególności rodzaju działalności i konieczności wdrażania procedur restrukturyzacyjnych z uwagi na sytuację majątkową oraz, iż szereg istotnych informacji wynika z powszechnie znanych okoliczności związanych z działalnością pozwanej, stanowiących okoliczności notoryjne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie podlega oddaleniu.

Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do zmiany zaskarżonego postanowienia. Sąd podziela ocenę stanu faktycznego oraz motywy oddalenia wniosku o zwolnienie od uiszczenia opłaty od apelacji.

Zwolnienie od kosztów sądowych ma charakter wyjątkowy. Instytucja zwolnienia od kosztów sądowych stanowi w istocie pomoc państwa dla osób, które ze względu na trudną sytuację materialną nie mogą ich ponieść.

Zgodnie z art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie.

Zgodnie z ustalonym orzecznictwem sądowym obowiązek ów należy rozumieć jako obowiązek wykazania trwałej niemożności uzyskania środków na uiszczenie kosztów sądowych (por. wyrok SA w Rzeszowie sygn. III AUz 26/13, III AUz 28/13).

Wykazanie braku posiadania dostatecznych środków na poniesienie kosztów sądowych oznacza konieczność udowodnienia spełnienia tej okoliczności, nie wystarczy więc – jak w przypadku osób fizycznych – samo złożenie oświadczenia. To na wnioskującym spoczywa ciężar udowodnienia istnienia przesłanek do skorzystania ze zwolnienia od ponoszenia kosztów sądowych. Może tego dokonać przedstawiając jakiegokolwiek dokumenty, które pozwalają określić jego sytuację majątkową np. bilans roczny, sprawozdanie finansowe, wyciągi z kont bankowych, deklaracje podatkowe, dokumenty stwierdzające wysokość zobowiązań itp. Brak środków na pokrycie kosztów sądowych osoba prawna winna wykazać z chwilą zgłoszenia wniosku, bez wzywania do złożenia dodatkowych dokumentów (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2001r. I Cz 142/01, LEX nr 1169287). Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w uzasadnieniu postanowienia z dnia 26 lipca 2013r. (I ACz 471/13 LEX nr 1350418) mając na uwadze literalne brzmienie powołanego wcześniej art.103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, należy stwierdzić, iż wolą ustawodawcy było, aby w sytuacji, gdy osoba prawna nie wykazała braku dostatecznych środków na uiszczenie kosztów sądowych – wniosek oddalić. Taką decyzję należy także podjąć w przypadku fragmentarycznego oświadczenia strony lub uczestnika postępowania ubiegającego się o zwolnienie od kosztów sądowych, nie pozwalającego na dokonanie oceny jego sytuacji majątkowej, gdy zgodnie z w/w przepisem

fragmentaryczne oświadczenie, nie obrazujące sytuacji majątkowej strony, jest równoznaczne z nie wykazaniem braku dostatecznych środków na uiszczenie kosztów.

Odnosząc powyższe na grunt rozpoznania niniejszej sprawy należy stwierdzić, iż pozwana Spółka w sposób niezwykle ogólny i lakoniczny uzasadniła swój wniosek, nie przedkładając żadnych dokumentów obrazujących jej sytuację finansową. Powoływanie się natomiast na powszechnie znane okoliczności związane z działalnością pozwanej, a także okoliczności dotyczące sytuacji majątkowej mające wynikać z dotychczasowego postępowania - co do rodzaju działalności i konieczności wdrażania procedur restrukturyzacyjnych, nie spełnia wymogu wykazania braku dostatecznych środków na uiszczenie kosztów sądowych.

Jak słusznie zauważył Sąd Rejonowy fakt, że pozwana była w stanie płacić powodowi przed jego zwolnieniem wynagrodzenie w wysokości ponad 13.500 zł miesięcznie wskazuje, iż jej sytuacja finansowa nie jest najgorsza i dysponuje ona środkami, by uiścić opłatę od apelacji, która wynosi niespełna jedną czwartą wynagrodzenia miesięcznego powoda. Strona pozwana winna była tak gospodarować środkami finansowymi, aby zabezpieczyć odpowiednie kwoty na prowadzenie postępowań sądowych, które ze swej natury są odpłatne.

W orzecznictwie ugruntowany jest bowiem pogląd, iż każdy podmiot gospodarczy prowadząc działalność w sposób racjonalny winien zabezpieczyć odpowiednie środki na pokrycie wydatków związanych z działalnością prowadzonego przedsiębiorstwa, w tym wydatków związanych z ewentualnym postępowaniem sądowym. Konieczność ponoszenia opłat związanych z postępowaniem sądowym mieści się w granicach normalnego ryzyka gospodarczego, z którym strona pozwana powinna się liczyć i uwzględniać go w swoim planie finansowym. Obowiązek uiszczenia kosztów sądowych nie może być bowiem traktowany jako mający charakter drugorzędny, zaspokajany dopiero wówczas, gdy strona posiada zbędne, nie przeznaczone na inne cele środki (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 27 lutego 2013r. I ACz 195/13 LEX nr 1344104, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 stycznia 2009r. I ACz 3/09, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2005r. V CZ 8/05).

Sąd Okręgowy w pełni akceptuje też pogląd wyrażony w postanowieniu Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 14 lutego 2014r., w sprawie I ACz 11/14, zgodnie z którym „nawet upadłość osoby prawnej nie jest wystarczającą przesłanką dla uwzględnienia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, zwolnienie upadłego przedsiębiorstwa od kosztów sądowych uzależnione jest bowiem od wykazania, że jego efektywne aktywa (gotówka, towary itp.) nie wystarczą na pokrycie kosztów”. Również ogłoszenie likwidacji spółki nie jest równoznaczne z niemożnością uiszczenia opłaty. Przy ocenie żądania zwolnienia od kosztów sądowych istotny jest nie tylko stan majątkowy strony w chwili rozstrzygnięcia wniesienia wniosku o zwolnienie czy też orzekaniu o żądaniu, lecz także możliwość zaoszczędzenia na opłatę sądową od chwili, gdy strona musiała się już liczyć z możliwością powstania obowiązku uiszczenia opłaty.

Zażalenie jako bezpodstawne oddalono w oparciu o art. 397 § 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 385 k.p.c.

(-) SSR del. Renata Stańczak